

Játék, két hangra

(Zene: lágy, amint ilyenkor szokásos. Valahonnan ismerős, valójában azonban feldolgozás, innen otthonosságérzetünk. Kis idő múltán a zene elhalkul. Teleföntárcsázás.)

NŐ: Tessék. Cím szerinti tudakozó.

FÉRFI: Jó estét.

NŐ (ingerülten): Parancsoljon. Cím szerinti tudakozó.

FÉRFI: Igen, ezt már mondta.

NŐ: Ha nem parancsol semmit, leteszem a kagylót.

FÉRFI: Az istenért, én nem parancsolni, hanem tudakozódní szeretnék. És ne legyen velem ilyen goromba, ma este én is ingerlékeny vagyok.

NŐ: Parancsoljon.

FÉRFI: Legyen kedves megmondani, hogy az Albert utca háromban lakó...

NŐ: Százhuszonöt-hatvankettő-tizenegy.

FÉRFI: Honnan tudta ilyen gyorsan?

NŐ: Az Albert utca háromban csak egy telefonkészülék van felszerelve.

FÉRFI: Valami komputeren kereste ki? Mondjuk, ami a hangomra azonnal betáplálta a címet, és máris megjelent maga előtt a képernyőn...

NŐ: Nekem ez a szakmám. Fejből tudom a számokat.

FÉRFI: Irigylem.

NŐ (kedvesebben): Mások is mondták. FÉRFI: És mindenben ilyen jó a memóriája?

NŐ: Ezt hogy érti?

FÉRFI: Hát, öő, szóval, tud egy csomó dátumot, születési adatot, és még talán arra is emlékszik, mi volt, mondjuk száznolcvannégy nappal ezelőtt?

NŐ: Ezerkilencszázhetvennyolc augusztus nyolcadikán a szokásosnál és a prognosztizáltnál tizennégy Celsius fokkal magasabb volt a napi átlaghőmérséklet, a hőhullám több ember halálát okozta. Név szerint Lökösön

Nagy Sándor hetvennégy éves lakos, Főlegyházán Krajovác István tizenkilen...

FÉRFI: Hagyja abba!

NŐ: Hiszen maga kérdezte!

FÉRFI: Nem ijeszti meg néha, hogy ennyi mindenre emlékezik?

NŐ: Megszoktam. Ez a szakmám.

FÉRFI: És tényleg nem segít magának egy komputer?

NŐ: Én gyorsabb vagyok egy számítógépnél.

FÉRFI: Nem irigylem a férjét.

NŐ: Semmi köze hozzá.

FÉRFI: Bocsnát. Nem akartam megbántani.

NŐ: Nem bántott meg.

FÉRFI: De én például nem nagyon viselném el, ha a feleségem mindenre emlékezne, teszem, hogy mikor lyukadt ki a zoknim, vagy mikor maradtam ki otthonról...

NŐ: A zoknija négy napja lyukadt ki a jobb lábán, éppen a nagyujjánál. Egyébként pedig azóta is ebben a zokniban jár, még csak ki sem mosta. Meglehetősen nagy a lábszaga, valami szerrel kellene kezelni a gombáit. Vagy kevesebbet innia, az is okozhat talpverítékezést. Legutoljára tegnap maradt ki otthonról, az egyik kocsmából a másikba rohant; bár a kimaradása senkit nem érdekelt, hiszen nincs felesége.

FÉRFI: Nem fél, hogy feljelentem?

NŐ: Hiszen maga hívott fel!

FÉRFI: Ez igaz.

NŐ: Akkor ne fenyegetőzzön.

FÉRFI: De annyi mindent tud, hogy akár besűgő is lehetne.

NŐ: Nem vagyok besűgő. Én a cím szerinti tudakozó vagyok.

FÉRFI: A telefonszámokon kívül anynyi mindent tud...

NŐ: Ilyen a memóriám.

FÉRFI: Aludni tud?

NŐ: Magánjellegű kérdésekre nem vagyok köteles válaszolni.

FÉRFI: És ha nagyon szépen kérem?

NŐ: Akkor sem.

FÉRFI: Ha már ilyen jól elbeszélgetünk!?

NŐ: Elég undorító, ha egy férfi könnyörög.

FÉRFI: Akkor ne hagyja! Mondja meg!

NŐ: Tudok.

FÉRFI: Édesen, mint a tej?

NŐ: Édesen és mélyen, mint a tej.

FÉRFI: Az jó lehet.

NŐ: Ja, ha nem inna annyit, mélyebben lenne az álma.

FÉRFI: Maga beleszólhat a mások életébe?

NŐ: Tudja, ilyenkor van egy kis időm. Éjfél előtt nem sokan szoktak telefonálni. Inkább hajnalban. De akkor is csak orvosok, kórházak, laktanyák, ápolónők és pszichiátriák telefonszáma iránt érdeklődnek. Maga is fel fog hívni egy hajnalon.

FÉRFI: Nem csak azt tudja, ami volt és van, hanem azt is, ami lesz?

NŐ: Többé-kevésbé.

FÉRFI: Akkor mondja meg, hogy mi lesz a maga férjével?

NŐ: Jó. Megmondom. Semmi.

FÉRFI: Olyan mintaférj?

NŐ: Így is mondhatni.

FÉRFI: Pedig egy férfi néha nagyon magányos tud lenni. A férjének is lehetnek olyan pillanatai, amikor nem tudja, mi a jó és mi a rossz, mit kell tennie.

NŐ: Ő nem ilyen.

FÉRFI: Akkor nem férfi.

NŐ: Természetesen!

FÉRFI: Buzi? Meleg?

NŐ: Mit képzelsz!

FÉRFI: Elvesztette a potenciálját?

NŐ: Potenciáját, nem?

FÉRFI: Persze. Azt. Vagy hermafrodita?

NŐ: Egyik sem.

FÉRFI: Nő a férje? Hallottam már ilyesmiről, de nem tudtam, hogy már nálunk is szabad az azonos neműek házassága.

NŐ: Ne szemtelenkedjen! Leteszem a kagylót!

FÉRFI: Asszonyom, csak azt ne! Olyan jó a hangját hallani!

NŐ: Tudom. Maga alig szokott beszélni.

FÉRFI: De még mindig nem válaszolt!

NŐ: Arról a bizonyos férjről?

FÉRFI: Egy férj miként lehet bizonyos? Mit gondol, mit szólna hozzá, ha hallaná?

NŐ: Hallja.

FÉRFI: Ő is cím szerinti tudakozó?

NŐ: Tudja, én a magányomat hívom a férjemnek. Az olyan férj, amilyenre maga gondol, nekem nincs.

FÉRFI: Nem is volt?

NŐ: Ki venne feleségül egy tudakozót?

FÉRFI: Akadna elég férfi.

NŐ: De ha megtudja, hogy mindent tudok, hogy nem lehetnek titkai, hogy bármikor lelepleződhet, ha hazudik...

FÉRFI: Elmenekülne.

(Hosszú csend. Egy kicsit fölerősödik a zene.)

FÉRFI: Miért hallgat?

NŐ: Hallgatom ezt a zenét. Nagyon kellemes. Luxemburgból újabban csak ilyen zenét sugároznak. Magam is szoktam hallgatni.

FÉRFI: És most miért nem azt teszi?

NŐ: Munka közben nem lehet zenét hallgatni.

FÉRFI: Na, ne butáskodjon.

NŐ: Csak ritkán kapcsolhatom be a rádiót. Ha már egyedül maradtam.

FÉRFI: Látja, össze-vissza hazudozik, és rögtön lelepleződik.

NŐ: Aludjon jól. És ne hívja azt a számot.

FÉRFI: Tehát elköszön.

NŐ: El.

FÉRFI: Untatom?

NŐ: Nem.

FÉRFI: És még ez a zene is szól. Hallgassa!

NŐ: Nekem is van a magnón. Meg bekapcsolhatom a zsebrádiómat.

FÉRFI: Nem kellemesebb így, háttérzeneként?

NŐ: Ebben igaza van.

FÉRFI: Végre valamiben nekem is lehet.

NŐ: Megbántódott?

FÉRFI: Nem.

NŐ: Vagy nem nagyon. Jó, akkor beszélgethetünk.

FÉRFI: Mások nem hívják?

NŐ: Látnám a pulton kigyulladó lámpácskából.

FÉRFI: Ó, ez nagyszerű.

NŐ: És egyébként se szeretném, ha valami ostobaságot csinálna.

FÉRFI: Ne beszéljen bolondságokat.

NŐ: Nem szokásom. De maga telefonálni akart az Albert utca háromba, mert azt hiszi, ott az a nő, akit néha-néha már menyasszonyának nevezett, de elragadta az az Albert utcai férfi. Higgye el, maguk nem egymáshoz valók. Szóval ne telefonáljon.

FÉRFI: Nem akarok könyörögni neki!

NŐ: Annak sincs értelme, hogy fenyegetse. Vagy hogy elátkozza. Annak az asszonynak minden mindegy. Ő csupán jól akar élni. És hát, vallja be, maga mellett ezt nem tehetné. Sosem fog leszokni az italtól. Amikor megszületett, és szoptott, olyan vehemensen szopikázott, mintha bor bugyogna anyja melléből. Ezt az orális kötődést semmi sem fogja feloldani.

FÉRFI: Milyen kötődésről beszél?

NŐ: Orális. A szájához kötődik minden pozitív élménye.

FÉRFI: Ezért nem beszélgetek?

NŐ: Nem, nem ezért. Maga egyszerűen csak unja az embertársait.

FÉRFI: Ebből elég! Könyékig vájkál bennem, túrnöm kell?

NŐ: Ha nem akarja azt a telefonálómást fölhívni, akkor igen.

FÉRFI: Nyert. Talán ha megmondaná, hogy a Széchenyi utca tizennégyben lakó ismerősöm...

NŐ: Abban a házban négy telefonkészülék van. Melyik tulajdonosára gondol?

FÉRFI: Aha, megfogtam! Mégsem tud mindent!

NŐ: Nem lenne nehéz visszapörgetni a napokat, így, gondolatban, de hát miért fárasszam magam, amikor ilyen jól elbeszélgetünk. És egyébként is, majd megmondja, hogy az első vagy a második emeleti lakóról van szó.

FÉRFI: A második emeletiről.

NŐ: Százhuszonöt-hatvankettő-tizenegy.

FÉRFI: Az előbb is ezt mondta?!

NŐ: Nocsak! Ilyen jó az emlékezete?

FÉRFI: Nem.

NŐ: Tehát fölírtá.

FÉRFI: Föl.

NŐ (*hosszan kacag*).

FÉRFI: Most meg miért röhög?

NŐ: Ezt kikérem magamnak!

FÉRFI: Pardon, Mademoiselle.

NŐ: Madame!

FÉRFI: Tehát több mint harminc!

NŐ: Hogyan?

FÉRFI: A magányos asszonyok harminc fölött szégyellik a kisasszony megszólítást. Végére is, jogukban áll asszonynak szólíttatni magukat, ha biológiailag nem is azok.

NŐ (*hosszan kacag*).

FÉRFI: Mi ezen a mulatságos?

NŐ: Hát maga!

FÉRFI: Miért nem mondja meg az Albert utcai és a Széchenyi utcai számot?

NŐ: Ha nem hagyta volna el a noteszát, vagy megvette volna azért a két nyamvadt százasért a telefonkönyvet, most tudhatná. És nem hajigálná ki a pénztét az ilyen hosszú telefonbeszélgetésekre.

FÉRFI: Tudni akarom a két lakás hívószámát! És azt is, hogy miért mondott mást!

NŐ: Aha! Tehát emlékszik, hogy egyik lakás hívószáma sem lehet a százhuszonöt-hatvankettő-tizenegy. Talán töltsön magának.

(*Egy pohár megtelik, hallható a csobogás. Majd az is, hogy az üveg hozzákoccan egy foghoz.*)

NŐ: Érdekes. Nem tudtam, hogy protézise van.

FÉRFI: Nagyokos!

NŐ: Vagy új lenne?

FÉRFI: Mondja meg a számokat, és tűnjön el a vonalamból!

NŐ: Egy: azt a számot, amit akart, már megmondtam. Kettő: a vonal nem a magáé, hanem a postáé. Három: igyon még egy keveset, utálom, ha kiszaradt szájjal beszél valaki. Olyan gombócosak lesznek tőle a szavak.

(*Italtöltés hangja. És még mindig ugyanaz a zene.*)

NŐ: Egészségére.

FÉRFI: Ezt komolyan is gondolja, vagy csak úgy megszokásból?
 NŐ: Megszokásból.
 FÉRFI: Magába se szorult sok jó-neveltség!
 NŐ: Ne mondja! Akkor mit szólnak én, aki tudja, hogy egy félig részeg, holttáradt, de elaludni képtelen alkoholistával beszélek, aki mindenáron meg akarja tudni volt menyasszonya jelenlegi tartózkodási helyének telefonszámát, hogy fölhívja a kisasszonyt, jól összeszidja, s a veszedelemre fajult vitában a telefonkészküldet a falhoz vágja, a Posta tulajdonát!, de mivel átlátok a térvén, a haverja lakását akarja föltár-császni, hogy ott érdeklődje meg a lányka telefonszámát, miközben arról sincs fogalma, hogy ezzel a haverjével is megcsalta ama ominózus menyasszony ...
 FÉRFI: Nem igaz!
 NŐ: Most meg mit sikongat? Tíz óra után csöndnek kell lenni. Alszik az egész város.
 FÉRFI: Hazudozik össze-vissza.
 NŐ: Jó ez magának?
 FÉRFI: Piszkos feminista! Védi azt a szukát, holott nem a kölyke!
 NŐ: Én? Feminista? Elitta az eszét!
 FÉRFI: Locsogó vénasszony, aki mindenbe beleüti az orrát!
 NŐ: Akkor se teszem le a kagylót. Akárhogy is sérteget.
 FÉRFI: Ribanc!
 NŐ: Csak káromkodjon. Adja ki a dühét. Még mindig egészségesebb, mintha belülről emésztené most is magát. Előbb-utóbb mégiscsak talpára fog állni!
 FÉRFI: Telefonbetyár!
 NŐ (*kacag*): Één tuuudaakozóóóó vaaagyooók. []
 FÉRFI: Tudakozó? Kukkoló! Telefonkukkoló!
 NŐ: Imádnivaló! Olyan élénk lett hirtelen a fantáziája, hogy még ilyen képtelenséget is ki tud találni. Hogyan lehetne telefonon keresztül kukkolni? Ismeri a fizika törvényeit? Egy drótszál végénél ülök, és átnézek a fémen, hogy a másik végénél ki mit csinál? Ne nevetteszen! (*Kacag.*)

(*Kacag. És megszakad a zene. Magnószalag-surrogás — és ismét megszólal az előbbi melódia.*)

NŐ: Nocsak? Fölvette magnóra a zenét?
 FÉRFI: Föl.
 NŐ: Igaza van. Nekem is tetszik. Csak engem nem emlékeztet senkire. Én magáért a dallamáért szeretem.
 FÉRFI: Akkor jó.
 NŐ: Nagyon durcás lett.
 FÉRFI: És fölvettem a beszélgetésünket is!
 NŐ: Magnóra?
 FÉRFI: Magnóra.
 NŐ: Nos, följelentem. Bizonyosan tudja, hogy az érintett beleegyezése nélkül rögzíteni egy beszélgetést, az törvénybe ütközik. Lévéen postatitok és személyi jog megsértése, s korlátozása. De azért nem haragszik, ugye?
 FÉRFI: Legalább kiderül, hogy milyen információkkal rendelkezik! Gondolom, ehhez is lesz néhány szava a bíróságnak.
 NŐ: Kétfelm. A bíróság nem hallgatja le a kazettát. A kazetta meg fog semmisülni. Bár attól a feljelentés áll: én kérem, hivatalos személy vagyok — elég, ha szavamat adom, hogy rögzítette a beszélgetésünket. Bár még mindig jobb, ha egy-két hónapra becsukják, mint az, amire készül.
 FÉRFI: Mire készülök?
 NŐ: Tudja azt nagyon jól. Amint én is tudom.
 FÉRFI: Akkor mondja.
 NŐ: Valóban gyerekes. Így vitatkozni! Nem hiába hagyta ott a menyasszonya. Megértem. Se anyagi biztonság, se béke az ágyban, és egy meglehetősen korlátozott intellektus!
 FÉRFI: Nekem ugyan beszélhet. Nyilvánvaló, hogy módszeresen összegyűjtött minden információt rólam, ki tudja, hány emberrel követtetelt, talán éppen annak a kérésére?
 NŐ: Annak?
 FÉRFI: A volt nőm fizeti meg!
 NŐ: Marhaság. Inkább keressen egy másik nőt. Vagy szedjen össze egy kurvát. Elég van még mindig belőlük az utcákon.

FÉRFI: Annyi tisztességes nőt szedek össze, ahányat csak akarok. Nincs szükségem kurvára.

NŐ: Ne hazudjon magának! Életében eddig csak egy nője volt. Az is egy kiköpött utcasarki. Hát nem nagy eredmény a maga korában.

FÉRFI: Lenne a szeretóm?

NŐ: Klimaxos férfiakkal nem kezd ki az ember lánya.

FÉRFI: Még akkor se, ha olyan vénecske, mint maga?

NŐ: Én magához képest nem vagyok vén. De a volt nője az volt! Letagadott egy tízest! Még csak észre sem vette! Mert bamba! A menyasszonya volt?! Nevetnem kell! Vén kecske!

FÉRFI: Ki maga?

NŐ: Már mondtam.

FÉRFI: Nem hiszem el.

NŐ: Más magyarázattal nem szolgálhatok. És ne igyon megint.

FÉRFI: Akkor iszok, amikor kedvem tartja.

NŐ: És addig, amíg van pénze.

FÉRFI: Ha elfogy a fizetésem, veszek ki a bankból.

NŐ: Csak szeretné! Kisasszonykája magával vitte a betétkönyvet!

(Feldől egy szék, nyikordul egy szekérenyajtó, s ruhák tömege landol a padlón. Férfiszuszogás és zene. Aztán kortyolás.)

NŐ: Nyugodjék meg. Hiába keresi.

FÉRFI: A francba!

NŐ: És ne káromkodjon.

FÉRFI: A büdös francba!

NŐ: Még káromkodni sem tud egyénien! Valami sajátost kellene a mondataiba lopni.

FÉRFI: Hagyjon!

NŐ: Ilyen feldúlt állapotban? Az embertelenség lenne!

FÉRFI: Miért szól bele az életembe?

NŐ: Én? Maga hívott!

FÉRFI: De csak egy telefonszámért!

NŐ: Kettőért.

FÉRFI: Kettőért! Így már jobb?

NŐ: Előbb-utóbb úgyis kiderült volna, hogy magát csúnyán átverte az a nő. Nem érdemes öngyilkosnak lenni miatta. Nem érdemli meg. És higgye el, nem olyan jó halottnak lenni.

FÉRFI: Ki beszélt erről?!

NŐ: Én!

FÉRFI: Maga egy jós!

NŐ: Nem. Téved. Én csak szerelmes vagyok.

FÉRFI: És egy szerelmes asszony mindent megtesz...

NŐ: Mindent. Látja, már le is csillapodott. Kiadta a mérgét. Holnaptól könnyebben viseli a sorsát. Rádásul már tudja, hogy van, aki szereti.

FÉRFI: Maga? Engem?

(Hosszan szól a zene.)

FÉRFI: Itt van még?

NŐ: Itt.

FÉRFI: Hogy szeretne engem — maga?!

NŐ: Ne legyen ilyen kishitű! Magát nem lehet szeretni?

FÉRFI: Micsoda behízselgő hang! Fordul a gyomrom! Ha pasit akar magának, akkor rossz helyen kereskedik.

NŐ: Nem kereskedik. Keres!

FÉRFI: De pedáns.

NŐ: Baj?

FÉRFI *(üvölt)*: Én utálok a pedáns asszonyokat! Papucsban kellene a lakásomban járni! És köpenyben! Mikor én mezítláb szeretek! És meztelenül.

NŐ: Azért ilyen közvetlen viszonyban még nem vagyunk!

FÉRFI: Na, tűnjön! Jó éjszakát.

NŐ: Leteszi?

FÉRFI: Le.

NŐ: Szóval nem szeret.

FÉRFI: Nem.

NŐ: Annak ellenére, hogy megmentetem az életét? Hogy visszahoztam az öngyilkosságból?

FÉRFI: Ezért meg pláne nem!

NŐ: És nem is tudna szeretni?

FÉRFI: Hiszen ha a jövőbe lát, akkor ezt is tudnia kell.

NŐ *(sír)*: Igen. Tudtam. De azért nem baj, hogy megpróbáltam?

FÉRFI *(fáradtan)*: Legyen boldog!

NŐ: Az leszek.

FÉRFI: És ne hallgassa le a telefonjaimat.

NŐ: Kikérem magamnak! Ez összeférhetetlen lenne a munkámmal.

FÉRFI: Persze. Tapasztalom!

NŐ: Akkor nézzen ki az ablakon! Mit lát?

FÉRFI: Semmit.

NŐ: Pedig én itt vagyok.

FÉRFI: Na, hagyjuk abba. Unom.

NŐ: Nem kíváncsi rám?

FÉRFI: Biztos púpos.

NŐ: Ezért?

FÉRFI: Ezért.

NŐ: Megértem. Búcsúzzunk!

FÉRFI: Jó éjszakát!

NŐ: Ne, ne tegye még le. Ígérjen meg valamit. Hogy nem hívja fel azt a számot!

FÉRFI: Ha elmondja, miért, akkor nem hívom.

NŐ: Nem fog örülni.

FÉRFI: Az már az én dolgom.

NŐ: Most ott van a menyasszonya.

FÉRFI: Százhuszonöt-hatvankettő-tizenegy!

NŐ: Megígéri?

(A férfi lecsapja a kagylót. Szuszog. Aztán fölveszi, hallani a vonal hangját. Tárcsáz. Hosszan kicsöng, mire fölveszi valaki.)

FÉRFI: Te vagy?

(A telefonkagylóból finom női, izgatott légzés hallatszik. Majd megszakad a vonal. Fölerősödik a zene. Majd üvegcsörömpölés, a magnót kihajították.)

FÉRFI: Te vagy?

(Szék borul. Női sikoly az utcáról: a NŐ hangja. Majd hosszan kicsöng a telefon, de nem veheti fel senki.)

EUGENIA BOGDAN

Magyarország

I.

*A Pannon Puszta
suttog a magyar lélekről valamit:
szomját a tágas tér iránt,
lovások ősi emlékeit,
amint a láthatárba ütődnek,
mintha álomba, mely fölhogad
a fényben . . .
A szabadság
egy templomba falazva,
a tér helyén idő az úr,
a kereszt
zászló az értelem fokán.
A szél házassága a fűvel
ezer év nyugati harangjainak
hangjára köttetik.
A mező fürge lesz,
a menyasszony asszony,
s igavonó barom a ló.
Hej, miként változik minden
valamiből, amiért életed adtad,
valamivé, amiért immár élned kell.*